

land genom kriget utfört, ett verk så betydelsefullt, att det gör epok i hela mensklighetens historia.

Fem miljoner kristna i det europeiska Turkiet, – vasallstaterna oberäknade, – befriade från det olidligaste musulmanska förtryck och det skamliga ottomaniska våldets betvingande äro icke i och för sig de enda resultaterna af Rysslands hjeltebragder och uppoffringar. Mycket kommer härtill: mera ordnade förhållanden i Turkiets hittillsvarande lydländer, regleringen af orientaliska frågan i allmänhet, som så länge utgjort Europas kräftsår, m. m., m. m.

10 Att, såsom England gjort, söka betaga Ryssland frukterna af dess ädla kamp, att mera eller mindre öppet föra det murkna Turkiets talan, är deremot en bragd, hvars ära icke många lära vilja dela med det »stolta» Albion. Och om man vågar hoppas, att det ej skall lyckas detta land att skaffa sig allierade – och utan sådana lär det ej mycket förmå – för att hindra Ryssland att njuta fredens välsignelser och fullborda sitt verk, så torde man ej vara förmäten.

Fred behöfver Europa, och för fredens gäfva skall vårt lilla land, hvars ekonomiska betryck ett fortsatt krig skulle stegra till en oerhörd grad, icke vara den minst tacksame.

20

187 JOHAN VILHELM SNELLMAN

Morgonbladet n:o 82, 8.IV 1878

»Mine herrar! Förbindligt får jag tacka herrarne för det herrarne åter velat mig med sin sång. Det är såsom skulle jag med någon förlägenhet ännu stå här temligen stadig och ännu tala här, då så många mine bättre, tillhörande min samtid gått och årligen gå undan. Den graf, kring hvilken Finland stått för ännu icke ett år tillbaka, innesluter en af dem, som tillhört min ungdoms och min mandoms nära krets, hvilken ur densamma framträdtt såsom ensam stående icke blott från den tiden, utan all tid ett finskt folk varit till. Jag har också nyligen enrinrats om, att den ene och den andre tröttnar då jag – erfarit att detta är Cygnæus icke personligen kunde tacka herrarne för besöket.

30

Hvarje tid sköter sig sjelf. Men det är dock erfarenhet och råd icke varit för folken öfverflödiga. Man säger väl i vår tid, såsom alltid, att ungdomen är sjelfrådig, blir allt sjelfrådigare. Jag sade: »såsom alltid», ty jag har ej derpå; denna klagan har alltid funnits, men såvidt jag ser, ledas ej heller i dag folkens öden precis af skolungdomen.

40

Det är icke oväntadt, om jag, då jag ser studentungdomen samlad, erinras om det viktiga steg, hvartill landets senast samlade representation beslutit, nemligen att äfven i vårt land uppställa en värnepligts här. Det är jernförelsevis lätt att härom tala till ungdomen, ty den fattar lättast den sanna, djupa grunden, den ideela grunden – såsom allt, hvad verkliga i historien har och skall få en plats, måste hvila på denna ideela grund. Man kan också i denna fråga resonnera hit och dit, om gagneligheten, om lämpligheten för det ena eller andra folket, lämpligheten särskildt för oss finnar. Men mot allt detta resonnemang å en sidan kan ställas en resonnemang å den andra. Det är blott en grund, som håller, och mot hvilken intet kan ställas, den är den, att hvad helst, som höjer nationalmedvetandet hos ett folk, allt detta skall få en plats i dess historia och dess tillvaro.

50

Man kan säga: Vår tid sträfvar till jemlikhet; det är därför orätt att lasta denna börda af personlig krigstjenst på den ene, men icke på den

andre. Men äfven denna fråga om rätt och orätt hvilat allt på samma grund. Det är orätt därför, att pligt, utan rätt att kunna uppträda till fäderneslandets försvar. Det är rätt därför, att det folk är uselt, hos hvilket den vapenföra delen icke är i stånd att taga ett gevär på axeln. Man har åter härom resonnerat hit och dit, ofta ur mycket giltiga känslogrunder. Men herrarne, som känna historien, I veten det, att ingen menisklig makt skall förmå göra densamma, och I veten, att i hvarje folks historia äro dess krigsbragder högt hållna, att de aldrig glömmas af folket, att de ständigt ansetts och anses såsom grundval icke blott för dess ära, utan för dess nationela tillvaro. Ej heller vår tid skall kunna resonnera bort detta faktum ur historien. – Det förhåller sig så, att en nation derigenom, att dess vapenföre män för dess tillvaro våga sin egen tillvaro och uppoffra den, ej blott bevisar sig vara en nation, utan bevisar sig ega rätt att vara till i verlden. Denna förmåga att uppoffra måste hos en nation finnas till; eljest har den sjelf icke någon tillvaro. Man kan därför säga, att nationalandan i samma akt, hvori den bevisar sin högsta kraft, också har sin födelse. Den går derutur fram.

10

Denna är den sanna grunden. På ingen annan kan beslutet stödas. Det är om den jag sade, att den lättast af ungdomen och isynnerhet af den bildade ungdomen förstås. Ty ungdomen känner och erkänner den i sitt hjerta: att utlägga den är endast att uttala, hvad der brunnit såsom varm känsla. När herrarne tåga fram och sången i eder spets ljuder: »Lif och blod för Finlands ära», då känna I det. Men när I veten: att det gäller icke blott sången och stundens känslor, utan att det hvarje dag kan blifva allvar, verk och gerning, då skolen I sjunga ännu varmare: »Lif och blod för Finlands ära», »Lif – och blod – för Finlands ära».

20

Jag får ännu en gång tacka herrarne på det hjertligaste.»

30

188 POLITISKT.

Morgonbladet n:o 94 och 95, 24. och 25.IV 1878

I.

Då två stormakters politiska intressen råkat i kollision, och notvexlingen dem emellan alls icke angår någon utjemning af densamma, utan endast en kritik öfver ömsesidiga åtgärder eller underlåtenheter, genom hvilka kollisionen påstås hafva vållats, vore det mera än narraktigt att vilja profetera, om här af skall uppstå krig eller fortfarande fred. Ty detta är klarligen en sak, hvilken, i händelse kollisionen är en följd af tingens naturliga gång och icke endast en sökt förevändning för ett af någondera makten beslutadt krig, icke ens af de båda regeringarna i fråga kan med säkerhet förutses, förrän i sista stund. Det är just ur denna osäkerhet alla deras diplomatiska tillgöranden såväl som militära förberedelser framgå. Och då det är endast ur dessa på ovisshetens grund hvilande fakta, tidningarna och den stora allmänheten med dem kunna draga sina slutsatser för krig eller fred, så är det icke svårt att inse, huru lösliga och opålitliga dessa slutsatser måste vara. Skulle likväl bedömandet utgå endast från dessa verkliga tilldragelser och från kunskapen om de tidigare händelser, af hvilka de föregåtts, och hvilka på det närvarande politiska läget öfva sitt historiska inflytande, kunde man ännu tro på någon skarpsinnighet, som skulle förmå se djupare och längre, än politikens ledare. Men i våra dagar ledes allmänna

40

50